

Ho Tšoaroa Jerusalema

SABATHA MANTSIBOEA

Bakeng sa thuto ea beke ena, bala:

Liketso 21; Ba-Roma 2:28, 29; Ba-Gal. 5:6; Liketso 22; Liketso 23:1–30; Matt. 22:23–32.

Temana ea Khopolo:

“Bosiung bo hlahlamang, Morena a ipontša ho eena, a re: Tiisa matla, Paulose, hobane joalo kaha u pakile taba tsa ka Jerusalema, e ka khona u li pake joalo le Roma” (Liketso 23:11).

Hang ka mor’a leeto la pele la Paulose, ho ile ha hlaka hore ho na le ho se utloisisane ho tebileng ka hara kereke holima hore na Balichaba ba amoheloa joang tumelong (Liketso 15:1–5). Mohlomong ka ho lemoha khohlano e holang, Paulose a rera ho bopa bonngoe ka hara kereke. Hobane lekhotleng la Jerusalema o ile a koptjoa ho hopola bafumanehi (Ba-Gal. 2:10), a etsa qeto ea ho mema likereke tsa Balichaba ho etsa lithuso tsa lichelete ho thusa baena ba Judea, “pokello ea bahalaleli” (1 Ba-Kor. 16:1), mohlomong ka tšepo ea hore li ka haha likamano lipakeng tsa lihlopha tse peli tsena. Sena se ka hlalosa ho tiea ha hae ka ho ea Jerusalema qetellong ea leeto la hae la boraro, ho sa natsoe kotsi e tlang. Ka lehlakoreng le leng, o ne a na le lerato la sebele bakeng sa Bajude ba habo (Ba-Roma 9:1–5); ha ka ho le leng, a ne a labalabela kereke e nang le bonngoe (Ba-Gal. 3:28, 5:6). Kaha Bajude le Balichaba ka ho lekana ba bolokeha ka tumelo, e seng ka mesebetsi ea nama (Ba-Roma 3:28–30), ho amana ho lipakeng tsa bona ho its’elehileng ka molao oa mekete hone ho le khahlanong le semelo sa Evangeli (Ba-Efe. 2:11–22).

Ha re latele Paulose ha a kena karolong ena e ncha ea bophelo le thomo ea hae.

**Thute thuto ena ho lokisetsa Sabatha, 15 Loetse.*

Ho Kopana le Baetapele ba Jerusalema

Ha Paulose a fihla Jerusalema, o ile a amoheloa ka mofuthu ke balumeli ba amanang le Mnasone, eo a ileng a lula le eena (Liketso 21:16, 17). Ho Liketso 21:18–22, Jakobo le baholo ba Jerusalema ba bontša khathatseho ka botumo ba Paulose hara balumeli ba Bajude ba chesehellang molao oa Moshe. Ba ne ba tsebisitsoe hore o ruta balumeli ba Bajude ba phelang thoko ho lahla molao oa Moshe, a ba bolella hore “ba seke ba bolotsa bana ba bona 'me ba seke ba ea ka mekhoha ea bona” (Liketso 21:21). Sena, ruri e ne e se 'nete. Seo Paulose a neng a se ruta e ne e le hore, malebana le pholoho, lebollo le boqai hali re letho, kaha bobeli Bajude le Balichaba ba ne ba bolokeha ka ho lekana ka tumelo ho Jesu (Ba-Roma 2:28, 29; Ba-Gal. 5:6; Ba-Kol. 3:11). Sena se fapane le ho khotlaetsa ka ho otloloha Bajude ho khaohana le molao tsa tse batloang ke oona. Kutlo ka boeona ha se moelelo o le mong le ho ba tlasa molao, leha e ka sotha ho bolela seo.

Bala Liketso 21:23–26. Ke joang Paulose a neng a ka bontša hore e ntse e le Mojude ea tšepahalang?

Paulose o ile a eletsa ho nepa ka se-polotiki. O lokela ho bontša bohata ba mabare-bare ka eena ka ho etsa se seng sa Bojude: ho tšetsa kano ea bo-nasari ea balumeli ba bang ba ma-Juda. Kano ena e ne e le ketso ea bohlokoa ea borapeli eo ka eona Mojude a tlang ho itlhoekisetsa Molimo. Ka bomalimabe, Paulose a inehela. Bahale, ho kenyeletsa le ba Bibehe ba na le bofokoli, joalo kaha re bona maphelong a bo-Abrahama, Moshe, Petrose, le ba bang ba 'maloa. Khang e ka ba hore Paulose o ne a mpa a latela molao oa ho itšoara joalo ka e-ka ke Mojude ha a sebetsana le Bajude (1 Ba-Kor. 9:19–23), kapa hore eena ka bo-eena o tlaleha a nkile kano pele e seng khale (Liketso 18:18), leha semelo hantle sa kano ena se sa hlaka. Nakong ena, leha hole joalo, e ne e le ho rekisa ka 'nete, kaha e ne e bontša ho tiisa ha hae mohopolo ea ho ba tlasa molao e ka mora khotlaetso eo. Se boleloang ke boitšoaro boo e ne e le sona seo moapostola a leng khahlanong le sona ka matla: hore hona le li-Evangeli tse peli, e 'ngoe ke ea Balichaba, ea ho bolokeha ka tumelo, ha e 'ngoe e le ea Bajude, ea ho bolokeha ka mesebetsi ea molao. “O [Paulose] ne a sa fuoa matla ke Molimo ho etsa ka moo ba bolellang kateng.”—Ellen G. White, *The Acts of the Apostles*, p. 405.

Tekong ea rōna ea ho tsitsa tabeng, ke joang re ka bang hlokolosi hore re se etse phoso ea mofuta o tšoanang?

Mofere-fere ka Tempeleng

Ha as'a amohetse khothaletso ea baetapele ba kereke, Paulose o ne a lokela ho nka matsatsi a supileng a ithoekisa ho thusa ho phethisa kano ea banna (Num. 19:11–13). Ka nako e tsoanang, moetlo oa se-Juda o ne o supa hore mang kapa mang ea tsoang Balichabeng o tla ba litšila e be ha a lokele ho kena tempeleng. Ke ka hoo Paulose a neng a lokela ho ithoekisa pele a ea ho moprista ho fana ka tlhokomeliso ea tšebetso ea hae ea tlhoekiso e amanang le banasari (Liketso 21:26).

Bala Liketso 21:27–36. Ho etsahetse'ng ka Paulose qetellong ea matsatsi a hae a supileng a tlhoekiso?

Mofere-fere oa tsoha, o susumelitsoe ke letšoele le khahlanong le Paulose, ba mo qosa ka ho hlasela matšoao a bolumeli ba Bajude, ka kotloloho oa ho silafatsa tempele. Kaha e mong oa ba tsamaeang le Paulose e ne e le molichaba ea bitsoang Trofime (Liketso 21:29), ba nahana hore moapostola o mo hlalositse ka hara lebala le ka hare la tempele, moo e leng Bajude feela ba ka kenang. Ha e ne e ba qoso eo e na le 'moko, Paulose o ne a tla ba molato oa tlolo ea 'nete. Maboteng a lebota le arolang lebala le kante le le kahare, ho ne ho na le matšoao a ngotsoeng ka se-Gerike le ka se-Latine ho hlokomelisa baeti ba Balichaba hore ba se ke ba kena ho ea pele, ntle le moo ba ne ba jara boikarabello ba lefu.

“Ka molao oa se-Juda e ne e le tlolo ea molao eo kotlo ea eona e leng lefu hore e be leqai le kena mabaleng a ka hare a sebaka seo se halalelang. Paulose o ne a bonoe motseng a tsamaea le Trofime oa Efese, 'me ho ne ho lumeloa ha a mo tlisitse ka tempeleng. Sena o ne a sa se etsa; 'me eena ka ho ba Mojude, ketso ea hae ea ho kena tempeleng e ne e se tlolo ea molao. Leha qoso e ne e le ea bohata, e ile ea sebetsa ho tsosa tsekamelo e tumileng. Ha selo se nkeloa holimo 'me se ata mabalaleng a tempele, matšoele a neng a bokane moo a hlafala.” —Ellen G. White, *The Acts of the Apostles*, p. 407. Ha litaba tsa mofere-fere li fihla qhososheaneng ea Roma, molaoli oa Roma, Klaude Lisiase (Liketso 21:31, 32; 23:26), a tla le mabotho 'me a pholosa Paulose pele letšoele le 'molea. E le takatso ea bahlaseli, Paulose o ile a tšoaroa le ho tlangoa ka mahlahlala ha molaoli a leka ho batlisisa se neng se etsahala. Hara ho hooa ha letšoele, a laela hore moapostola a isoe qhososheaneng.

Mabare-bare, a bohata qalong, a ile a thusa ho qla mofere-fere. Hobaneng re lokela ho ba hlokolosi ka mabare-bare ao re a mamemalang kapa, hampe ka ho fetisa, ao rea jalang?

Ka Pel'a Sechaba

Liketso 21:37–40 e bolela se ileng sa etsahala ka mora moo. Ha Paulose a isoa qhobosheaneng ea Roma ho botsoa lipotso, a kopa tumello ho molaoli ho bua le sechaba, se neng se ntse se hooa hore a bolaoe. Ha a bua le molaoli ka puo ea se-Gerike, eena a nahana hore Paulose ke mo-Egepetea eo lilemo tse tharo tse fetileng a ileng a tsosa mofere-fere Jerusalema khahlanong le tulo ea ma-Roma. Mofere-fere oo leha hole joalo, o ile oa thijoa ke mabotho a Roma; boholo ba balateli ba hae ba ile ba bolaoa kapa ba tsoaroa, ha mo-Egepetea eo a balehile. Ka mora hore a re o tsoa Tarese, e seng Egepetea, Paulose a lumelloa ho bua. Puong ea hae, ha a ka a fana ka hlaloso e tsoeleletseng ka liqoso tse hlalisoang khahlanong le eena (Liketso 21:28) empa a ba bolella pale ea tšokoloho ea hae, a tiisa ho tiea ha hae bo-Judeng, ho isa boemong ba ho hlorisa balumeli ho Jesu. Ha a tla thulana le tšenolo tse 'maloa ho tsoa ho Morena, o ne a se na boikethelo ha e-se ho latela. Sena se hlalosa phetoho e phethahetseng bophelong ba hae le pitsong ea ho ruta Balichaba. Ho e-na le ho kena lipuisanong tsa thuto Molimo, Paulose a ba phetela maiphihlelo a hae le hore na ke hobaneng a etsa seo a se entseng.

Bala Liketso 22:22–29. Bongata bo ile ba arabela joang polelo ea Paulose ea hore ke moapostola oa Balichaba?

Qeto ea ho lumella Paulose ho bua ha ea ka ea fella hantle. Ka ho bua ka boinehelo ba hae balichabeng, Paulose o bonahetse a tiisa 'nete ka liqoso tse khahlanong le eena (Liketso 21:28), 'me letšoele la hlokoleha hape. Molaoli oa Roma e ka 'na eaba ha a utloisisa sohle seo Paulose a se boletseng: joale, a etsa qeto ea hore a botsoe ka ho shapuo. Empa, ntle le hore ke Mojude ka mali (Ba-Fil. 3:5), Paulose hape e ne e le mo-Roma, 'me ha a bolela sena, molaoli a lokela ho khutla. E le moahi oa Roma, Paulose a ke ke a khakhatha joalo.

Bala puo ea Paulose (Liketso 22:1–21). Ke bopaki bofe boo u bo boneng ba hore ntle le ho ipuella Paulose hape o ne a ruta Bajude ba habo? Hobaneng a pheta pale ea tšokoloho ea hae? Ke'ng ka lipale tsa tšokoloho e ka bang le matla a makalo?

Ka Pel'a Sanhedrine

Ha molaoli oa Roma a hlokomela hore Paulose ha a behe puso tsietsing; ke hore, ntho e tsekoang e amana le litsekisano tsa Bajude, a kopa Sanhedrine ho nka nyoeo eo (Liketso 22:30; 23:29).

Bala Liketso 23:1–5. Paulose o ile a qala boikarabelo ba hae ka pel'a Sanhedrine?

Selelekela sa Paulose se ile sa thulana le ho phubuloa molomo, mohlomong ka hobane, e le motšoaruua, ho bua ka Molimo ho ne ho utloahala a nyefola. Karabelo ea hae ea kapele e re fa hanyane ka semelo sa hae. Ka ho bitsa mopritsa “lerako le pentuoeng” (Liketso 23:3), e ka 'na eaba o hopola Jesu ha a nyatsa boikaketsi ba Bafarisi ho Mattheu 23:27. Empa, kaha Paulose o ne a sa tsebe hore o bua le moprista e moholo, taba ea hore o ne a sa bone hantle mahlong ha ea lokela ho ho lahloa.

Liketso 23:6–10. Ke joang Paulose ka boqhetseke a ileng a ferekanya tsamaiso ea lekhotla?

Lekhotla le Sanhedrine le ne le bopiloe ka lihlopha tse peli basaduse le Bafarisi ba neng ba hanana linthong tse ngata, thuto e leng e 'ngoe ea tsona. Basaduse ka mohlala, bao mangolo a bona e neng e le libuka tse hlano feela tsa Moshe (Pentateoko), ba ne ba sa lumele tsohong ea bafu (Matt. 22:23–32). Polelo ea Paulose (Liketso 23:6), leha hole joalo, e ne e fetisa ka bohlahe ho ferekanya lekhotla la Sanhedrine. Kaha ho khahlana le Jesu ea tsohileng bafung tseleng e eang Damaseka e ne e le motheo oa tšokolo ea hae le boseletsi ba hae ba boapostola, tumelo ea tsoho e ne e le ntho ea sebele eo a qosoang ka eona (Liketso 24:20, 21; 26:6–8). Ho ne ho se letho le leng le ka hlalosang ka moo a fetohileng kateng ho tloha chesehong ea hae ea pele ho ba seo a leng sona joale. Haeba Jesu ha a ka a tsoha bafung, bosebeletsi ba hae ke ba lefeela, 'me o ne a tseba le eena (1 Ba-Kor. 15:14–17).

Bosiung boo, ha Paulose a le qhobosheaneng, Morena a ipontša ho eena ka khotatso ena: “‘Tiisa matla, Paulose, hobane joalo ka hau pakile taba tsa ka Jerusalema, e ka khona u li pake joalo le Roma’” (Liketso 23:11). Ho latela maemo, tšepiso e joalo e ka 'na ea ba e bile le moelelo ho Paulose. Takatso ea hae ea nako e telele ea ho ruta Roma (Liketso 19:21, Ba-Roma 1:13–15, 15:22–29) e tla phetheha.

Ho Fetisetsoa Sesarea

Ka ho hlabeha hore ha ba so tlose Paulose tseleng ka molao, sehlopha se itseng sa etsa morero oo ka oona bat la mo hlasela le mo bolaea ka bo bona.

Liketso 23:12–17. Morero oa bona e ne e le ofe, 'me o ile oa hloleha joang? See se ruta eng ka moo batho ba bang le cheseho linthong tse fosahetseng?

Hore Bajude ba fetang mashome a mane ba ile ba rera hammoho khahlanong le Paulose le itlama ka kano ho senola lehloeo leo moapostola a neng a le tsoitse Jerusalem. Luka ha a re fe boitsibiso ba batho bana, empa ba ne ba ikemiselitse ho etsa sohle se matleng a bona ho sireletsa tumelo ea bona ea se-Jude ho lira tsa eona. Boemo bo joalo ba ho nkeha maikutlo ke bolumli, bo kopana le liphetohe le chesehello ea bochaba, e ne e se ntho e ncha Judea lekholong la pele la lilemo. Ka tsela ea mohlolo, leha hole joalo, litaba tsa morero tsa fihla litsebeng tsa mochana oa Paulose. Ho soabisang leha hole joalo ke hore e be ha re tsebe letho ka lelapa la Paulose, empa mohlomong eena le khaitseli'e ba ne ba holetse Jerusalem (Liketso 22:3) moo, a nyaloa 'me a ba le mora a le mong. Empa he, mochana oa Paulose (Liketso 23:18, 22) le taba ea hore o ile a “mo tsoara ka letsoho” (Liketso 23:19) e supa hore e ne e sa le mohlankanyana—o ile a khona ho mo etela qhobosheaneng ho mo phetela litaba.

Bala Liketso 23:26–30. Ke molaetsa o fe oo molaoli Lisiase a ileng a o romela 'musisi Felikse ka Paulose?

Lengolo le ne le fa Felikse tlahelo e utlohalang ea boemo. Holima moo, e bontša ka moo Paulose a unneng molemo kateng ka hore ke moahi oa Roma. Molao oa Roma o ne o sireletsa baahi ba eona, ba neng ba na le tokelo, mohlala, ho ba le tokelo ea molao, ea nyoe ea molao, ea hore ba ka hlaha ka pel'a lekhotla le ho ikarabella (Liketso 25:16), le tokelo ea ho ipiletsa ho 'musisi ha nyoe e sa tsamaea hantle (Liketso 25:10, 11). Ho natsoe botumo ba Felikse, o ile a tsoara Paulose ka tsela ea molao. Ka mor'a lipatlisiso tsa sethathong, a laela hore a beoe tla balebeli ho fihlela bangosi ba hae ba fihla.

Nahana ka mehauhelo ea Molimo bophelong ba Paulose. Ke ha kae ka boikokobetso o ileng oa ananela mehauhelo ea Molimo bophelong ba hao ho sa natsoe liqoso le matšoenyeho ao u bileng ho oona?

Ho Ithuta Haholoanyane:

“Ketsahalong ena, Paulose le bao a tsamaeang le bona ba hlalisa ka molao ho baetapele ba mosebetsi Jerusalema linyehelo tse rometsoeng ke likereke tsa Balichaba ho tšehetsa bafumanehi hara baena ba Bajude. . . . “Linyehelo tsena tsa boithatelo e ne e le pontšo ea botšepahi ba balumeli ba Balichaba mosebetsing o hlophisitsoeng oa Molimo lefatšeng lohle ’me li lokela e be li amohetsoe ke bohle ka kananelo e nang le teboho, empa ho ila ha hlaka ho Paulose le bao a tsamaeang le bona hore le hara bao ha joale a emeng ka pele ho bona ho ntse ho na le ba bang ba neng ba sa ananele moea oa lerato la boena o neng o susumelitse limpho tseo.”—Ellen G. White, *The Acts of the Apostles*, pp. 399, 400.

“Hoja baetapele ba kereke ba ne ba ile ba nehela ka botlalo maikutlo a bona a bora khahlanong le moapostola, eaba ba mo amohetse e le ea bitsitsoeng ka ho khetholoha ke Molimo ho isa Evangeli ho Balichaba, Morena a ka be a mo babaletse ka bona. Molimo o ne a sa rera hore Mosebetsi oa Paulose o felle kapele ha kaalo, empa ha a ka a etsa mohlolo ho thibela letoto la maemo ao boetapele ba kereke Jerusalema bo a qhololitseng. “Moea o tšoanang o ntse o tliša litholoana tse tšoanang. Ho nena le ho se ntlafatse mokha oa ho amohela mohau oa Molimo ho ile ha amoha kereke lithohonolofatso tse ngata. Ke hangata ha kakang Molimo a ka lelefatsang mosebetsi oa baruti ba tšepahalang, ho ja tšebetso ea bona e ne e ananeloa! Empa ha kereke e lumella sera sa meea ho senya kutloisiso, e le hore ba tle ba se sothe le ho senya mantsoe le liketso tsa bahlanka ba Krete; ha ba itumella ho ema tseleng le ho sitisa ho sebeliseha ha hae, Morena ka linako tse ling o tlosa ho bona lithohonolofatso tseo a faneng ka tsona. . . .

“Ka mor’a hore ho phuthoe matsoho sefubeng pelong e sa otleng, ha lentsoe la tlhokomeliso le khotatso le khutsisoa, ba satalalitseng melala ba ka phahamisetsoa ho bona le ho rorisa tlhohonolofatso eo ba e fumaneng ho bona. Lefu la bona le ka phetha seo ho phela ha bona ho hlotsoeng ho se phetha.”—Leq. 417, 418.

Lipotso tsa Puisano:

1. Ka ho ea Jerusalema le hoja a ne a tseba hore ha a tlo amoheleha, Paulose o ile a beha lithahasello tsa kereke ka holimo ho tsa hae. Ke ho fihlela kae re ka latelang mohlala oa hae?
2. Ke’ng eo re ka ithutang eona ho ikhakanyeng ha Paulose Jerusalema? Ke joang re ka eang le bongata ntle le ho lahla metheo eo re phelang ka eona? Kapa na re ka khona?
3. Kopano ea kereke kamehla e bohlokoa haholo. Ke joang re ka ithutang ho sebetsa ’moho, ho kopanya kereke, leha re na le pono tse sa tšoaneng ea lintho?